

1) володіння викладачем не лише професійними знаннями, але й невербальними засобами спілкування для успішної організації процесу навчання;

2) використання мультимедійних засобів навчання, які впливають на перцептивний бік іншомовного спілкування, оскільки рівень емоційного впливу на студентів під час сприйняття ними відеоматеріалу, представленого в яскравій, виразній формі (гра акторів, їх міміка, жести, оточення, в кому відбувається дія) сприяє ефективному вивченню та подальшому переносі цих соціокультурних явищ у нову ситуацію;

3) виконання вправ, які мають проблемний характер: дискусії, рольові ігри, проектна робота, які мотивують студентів до спілкування в умовах штучного мовного середовища.

Таким чином, запровадження до практики викладання іноземних мов міжкультурного підходу є актуальним та має інноваційний характер. Саме такий підхід може сприяти пошуку ефективних шляхів викладання іноземної мови. Навчання іноземній мові як засобу комунікації між носіями різних культур повинно відбуватися одночасно з вивченням культурних особливостей народів.

В. А. ВАСИЛЕНКО

Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕРМІН ЯК НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ЯВИЩЕ

Український термін як національно-культурне явище і досі не став предметом спеціального наукового дослідження. Мовознавці здебільшого розглядають його як особливий знак серед лексем національної мови або використовують для ілюстрації теоретичних засад загального термінознавства. Через це особливу увагу звертають на семантику терміна і особливості прояву парадигматичних відношень (синонімічних, омонімічних, паронімічних і родо-видових) в термінологічній лексиці, а також на пошуки доказової бази, що підтверджувала б його тенденцію до однозначності. Чимало місця займає етимологія і словотвірна будова термінів, що належать до різноманітних терміносистем, а також історія формування найменувань спеціальних понять [1, с. 205-209].

Тематичні обрії українського термінознавства розширюють монографічні дослідження, в яких внутрішньомовні чинники розвитку терміносистем пов'язано із теорією мовного планування або проаналізовано роль і місце греко-латинських коренів у різноманітних терміносистемах чи розвиток термінології пов'язано з лінгвоцидом української мови в XX столітті [1, с. 203-205].

Історія наукового терміна в новій українській літературній мові засвідчує, що до основних питань термінознавства завжди належала проблема відбору з найрізноманітніших варіантів єдиної назви спеціального поняття і органічного її входження в лексичну підсистему національної мови. І якщо нове загальновживане слово часто виникало в мові спонтанно, то відбір спеціального потребував опрацювання критеріїв входження в загальнолітературну мову і окрему терміносистему. Це завдання легше вирішувати тоді, коли існують певні традиції термінокористування. І скільки б не наголошували на семантичних чи естетичних критеріях добору терміна, історія розвитку різних галузей знань засвідчує, що найчастіше перевагу надають терміну, що має найтривалішу традицію ужитку, часто усупереч згаданим вище принципам.

Сьогоднішню українську ситуацію в галузі термінологічного нормування ускладнює та обставина, що серед теоретиків і практиків термінотвору існують прихильники принаймні двох термінотворчих традицій, кожна з яких передбачає різний національнокультурний вибір: одні зорієнтовані на використання усіх наявних в українській мові способів і засобів, а інші віддають перевагу калькуванню з мови російської. Дискусії на численних термінологічних конференціях останніх років засвідчують, що чи не найважливішою проблемою сучасного українського термінознавства залишається також питання про те, як зберегти національний дух української термінології в умовах широких глобалізаційних процесів сучасності. Вибір із можливих термінологічних рядів найбільш цікавить термінологів-практиків, особливо українську науково-технічну інтелігенцію [2, с. 28-32]. У її середовищі ведуться найгарячіші дискусії щодо відбору найприйнятніших назв спеціальних понять із ряду дублетних найменувань, а також щодо способів і засобів лексикографічного опрацювання і стандартування номінацій процесових понять, словотвірна структура яких, як відомо, найбільш відрізняється від аналогічних термінів інших слов'янських мов, насамперед російської.

Проблема українського терміна як національно-культурного феномена: у яких тематичних чи інших групах назв спеціальних понять виявляється мовна специфіка українського терміна, на які рівні мовної структури необхідно звернути особливу увагу, щоб узгодити семантичні і прагматичні вимоги до терміна і не втратити його українськомовного духу. Аналізовані проблеми виходять поза межі суто лінгвістичних, через що термінознавство приречене виходити поза вузьколінгвістичні рамки і ставати міждисциплінарною галуззю [3, с. 93-97].

Серед власне лінгвістичних проблем, пов'язаних із національно-культурною специфікою українських термінів, сьогодні можна виділити принаймні шість:

1) опрацювання критеріїв знеросійщення сучасних терміносистем, у зв'язку з чим потребує також опрацювання проблема русизмів в українській термінології;

2) виявлення англіцизмів(американізмів) у різних терміносистемах і наукове обґрунтування доцільності їх ужитку;

3) з'ясування ролі і місця інтернаціоналізмів і їх національних відповідників у різних терміносистемах;

4) способи відбору назв предметних дій;

5) способи відбору найменувань предметних ознак;

6) орфоепічні й орфографічні проблеми [4, с. 27-31].

Ці проблеми зумовлюють інші, наприклад, проблеми юридичного термінознавства, насамперед термінографії, а також викладання різноманітних наукових дисциплін у вищому навчальному закладі [5, с. 34-38].

Література

1. Рожанківський Р. Зведення правил унормування української фахової мови / Р. Рожанківський // Проблеми української термінології. Вісник національного університету «Львівська політехніка». – № 453. – Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2002. – С. 203-209.

2. Василенко В. А. Языковой статус современной юридической терминологии / Актуальные проблемы международного сотрудничества в области науки и образования: материалы V Межд. научн.-практич. конф. 22 марта 2013., Тамбов) / Издательский дом ТГУ имени Г. Р. Державина. – Тамбов: ТГУ, 2013. – С. 28-32.

3. Василенко В. А. Языковой статус юридического термина: специфика перевода / В. А. Василенко // Вестник Самарского юридического института: научно-практический журнал. Самара: Изд-во: Самарский юридический институт ФСИН России. – 2013. – № 3(11). – С. 93-97.

4. Василенко В. А. К вопросу о формировании национальной юридической терминологии / В. А. Василенко // Инновации в технологиях и образовании: сб. ст. участников VII Международной научно-практической конференции «Инновации в технологиях и образовании», 28–29 марта 2014 г.: в 4 ч. / Филиал КузГТУ в г. Белово. – Белово: Изд-во филиала КузГТУ в г. Белово, Россия; Изд-во ун-та «Св. Кирилла и Св. Мефодия», Велико Тырново, Болгария, 2014. – Ч. 4. – 288 с. – С. 27-31.

5. Василенко В. А. Юридична термінологія як спеціалізована системи правових понять / В. А. Василенко // Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави: тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 листоп. 2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2016. – 472 с. – С. 34-38.